

esemény- és tény-állománynak, mely egy új változás közeledését jelzi. A jövő inkább sejtés, kívánás, mintsem bizonyosság. Ám, ahogy az utolsó hónapok világméreteken e frontok tisztázásához vezettek, úgy itt is napvilágra jutottak azok a tények, melyek az ország jövő fejlődésére jelentőséggel bírnak. És pedig:

a) a zionista kolonizáció gyökértelensége, mely a jövő világrendés első rázkódásakor összeomlik;

b) az ország nyílt militarizálása a brit imperium által s ezzel egyidejűleg a látszólag semleges nemzetiségi politikáról a nyílt zsidóbarát politikára való áttérés;

c) az arab tömegek mozgolódása, vezetőik szembekerülése a gyarmati hatalommal, pártjaik egyesülési törekvései.

Ezek a tényezők, amiket az olasz-abesszin háború fedett fel és fejlesztett ki, játszóak majd Palesztina további belső fejlődésében a főszerepet.

(Telaviv)

Bálint János

A FRANCIA RADIKÁLIS PART KONGRESSZUSA. Franciaország a kisipar, a kiskereskedelem és a törpe-birtok hazája. Ha ezen a jellegén a tőkés monopolizálódás sokat változtatott is, úgy a változással együtt járt a monopolizálódás minden rossz vonása. Így a monopolkapitalizmus és annak válsága nem tudta a középosztálybeli rétegeket fölszivni és elhelyezni a nagyipari termelésben, mint ahogyan nem tudta a kisbirtok rendszert sem megtörni. Franciaország még mindig a „classes moyennes“ klasszikus országa. Ép' ez a (tőkés szempontból vett) hátramaradottság, a tőkekonzentráció aránylag alacsony foka eredményezi, hogy Franciaország gazdasága még mindig nem jutott ki a válságból és nem, ment át a depresszióba. Sőt, nemhogy a válságon nincs túl, de válsága egyre jobban súlyosbodik, a termelés a fogyasztással együtt tovább csökken, a munkanélküliség nő, a külkereskedelmi forgalom esik, a mezőgazdasági válság tovább pusztít. Különben is mint agrárország mindaddig nem remélhet javulást, míg a mezőgazdaság talpra nem áll. Igaz, hogy legutóbb a búza ára emelkedett, ez azonban nem a gazdasági élet normális menetének, hanem a rossz termés eredménye. (A búza mázsánként 50-ről 70 frankra emelkedett, viszont Franciaországban csak 100 frank körül fizetődik ki a termelés.) Mindezen a nemzeti egység kormánya a régi *be nem vált* módszerrel próbál segíteni. Doumergue bevezette, Flandin gyakorolta, Laval pedig egyenesen „nagyban termeli“ a szükségrendeleteket, amiknek a száma eddig kb. félezerre tehető. A mennyiségileg szép, de minőségileg gyenge Laval-féle rendeleti kormányzás, akár a Brüningé, nemcsak nem enyhít, de egyenesen súlyosbít a helyzetet. A szükségrendeletek lényege: áthárítani a válság terheit a dolgozókra. Ennek következtében azonban a fogyasztás rohamosan csökken, a tőke visszahúzódik az üzleti élettől, (nincs elég haszonra kilátás) munkanélküliség stb. Az ár-index 113 helyett 120. Az államháztartási deficit 6-7 milliárd... Ilyen körülmények közt a szükségrendeletek által sujtott tömegek természetesen elégedetlenek. Ez az általános elégedetlenség jutott kifejezésre a legnagyobb franciaországi párt, a radikális párt október hó legutolsó napjain tartott pártkongresszusán.

A gazdasági válság a polgári demokráciában mindig élénk politikai erjedéssel jár. Ezért a radikális párt kongresszusán is elsősorban politikai s csak másodsorban gazdasági kérdésekről volt szó. A kongresszust mindenekelőtt a fasiszta veszély uralta. A finánc-tőke által

fentartott s a kormány jóindulatú türelmét élvező „ligák“, különösen a Tűzkeresztesek polgárháborús készülődései, a munkásvárosok ellen elkövetett merényletek a radikálisokat a *Front Populaire*-hez kötötték, annál is inkább, mert a Front National a jakobinus múlt feladását, 89, 92 és 48 sutbadobását, a parasztok s kisemberek millióitól való elfordulást, a Banque de France katonái közé való beállást, a de La Roque alvezredes machinációi előtt való szemethunyást, egyszóval a rohanást a faszizmusba jelenti. A népfronthoz való csatlakozás értelme viszont, hogy hivek maradnak a nagy forradalomhoz, vállalják a konvent hagyományait, együtt mennek a néppel, küzdenek a nagykapitalizmus ellen, s hiszik és vallják a középkorba sülyedő Európában újra a szabadság, egyenlőség, testvériség háromságát.

A kongresszus egyhangúlag megszavazott határozatában „örömmel üdvözli a hatalmas csoportosulást, mely folyik az egész országban mindazok között, akik elhatározták, hogy elállják a rezsím ellenségeinek az útját“. *Frot* volt miniszter szerint: „a népfront az a politikai tény, amely uralja és amely a közeli hónapokban uralni fogja az egész francia belpolitikát.“ Laval mindent megtett, hogy elaltassa a kongresszus antifasiszta éberségét. A kongresszus megnyitása előtt egy nappal közzétett szükségrendeletében azt az illuziót próbálta kelteni, hogy végre komoly lépésekre szánta el magát a ligák ellen. Ugyanakkor a parlament külügyi bizottságában a népszövetségi paktum mellett foglalt állást, jelezve, hogy felhagy pro-mussolinista külpolitikai tevékenységével. Egyidejűleg a korrumpált jobboldali sajtó a radikálisok egységét próbálta megbontani, hogy az esetleges szakadással életképtelenné tegye a pártot. A kísérlet nem sikerült. A határozat világosan leszögezi: „kérjük a kormányt, ne feledje el, hogy a legszigorúbb rendeletek is hatástalanokká válnak, ha az azokat tolmácsoló szellem és alkalmazó akarat úgy akarja.“ A kongresszus így mindenkép' számolt a fasisztaellenes tömeghangulattal, mely kiterjedt már a katolikus egyház magas méltóságaiig is. A tavalyi nantesi pártkongresszussal szemben az idej minden kétértelműség nélkül foglalt állást a faszizmus ellen s végleg megpecsételte azt a fontos kapcsolatot, amit Daladier „a harmadik és negyedik rend szövetségének“ nevezett. Hogy ez a szövetség nem politikai játék és választási taktika, azt az elfogadott határozat következő része is bizonyítja: A párt „nem közömbös a negyedik rend egyetlen követelésével szemben sem. Ezért nem adja fel a dolgozók fől-szabeditásába vetett reményét. Rabzolgaság és jobbágyság az emberi munka meghaladott formái. A bérmunka nem lehet a felszabeditás utolsó állomása.“

A kongresszus külpolitikai állásfoglalása a hivatalos Laval-féle vonallal szemben a népszövetségi alapokmány épségéhez való ragaszkodást követelte és helyeselte a támadó elleni szankciókat. Helyeselte az orosz békepolitikát s a Litvinov-féle doktrinát a béke oszthatatlanságáról. A pénzügyi és gazdasági kérdésekkel szemben a kongresszus már nem mutatott ilyen egységet és határozottságot. Akadtak olyanok, akik szót emeltek a devalváció mellett, jólehet a devalvációs pénzpolitika éles ellentétben áll a radikális-párti tömegek érdekeivel. Mások szerint viszont a szükségrendeletek eltörlése korántsem elég a válság tényleges leküzdésére. Ez igaz is, — bár elfelejtik, hogy a párt baloldali szövetségesei kidolgoztak egy olyan pénzügyi tervet, mely a szükségrendeletek eltörlésén kívül pozitívumot is tartalmaz. Ez a terv, melynek jelszava: „fizessenek a gazdagok“ a válság terheit a kisemberről a nagyvagyonra hárítja át; követeli az 500.000 franknál nagyobb vagyó-

nok fokozatos megsarcolását 3-26 százalékos arányban; az így nyert összeggel közmunkák útján a munkanélküli rétegeket vinné vissza a termelésbe s emelné ezáltal a fogyasztást stb. E mindenkép reális terv még a tőkés rendszeren belül könnyítene a dolgozók helyzetén a finanszcoligarchia megrendszabályozásával, a demokratikus adópolitikával, a frank megvédésével s a Banque de France állami és nemzeti ellenőrsével. Ez a terv azonban, bár a régi radikális program felelevenítése, nem talált elég visszhangra a radikális-párt mai vezetőségében. Mindenesetre a kongresszus határozata már kikel a pénzügyi privilégiumok ellen, követeli a szükségrendeletek korrekuráját, a mezőgazdasági árak revalorizációját, sőt állást foglal a devalvációval szemben, amikor a határozat kijelenti, hogy „a pénzügyi stabilizáció hivei vagyunk“. Ezért, ha a kongresszus pénzügyi megfontolásaiban nem is nyilvánult meg oly tiszta felfogás, mint a politikaiakban, a kormány mai politikáját még mindig világosan elítéli s csupán az új gazdaságpolitika részleteiben bizonytalan.

A jobboldali sajtó, amely a politikai határozatokra fájdalmasan szisszent fel s a pénzügyi pontok miatt is az „ország tönkretételéről“ irt, elégtétellel vette tudomásul, s mint pozitívumot könyvelte el, hogy a kongresszus nem hívta vissza a kormányban helyet foglaló minisztereket. A komplikált külpolitikai helyzet nem is alkalmas kormányválság felidézésére. Megokolják ezt még a pénzügyi nehézségek, amiket a nagytőke a faszizmussal karöltve bizonyára úgy használna ki, hogy a gazdasági pánikhangulat hátán fegyverrel lovagolna be a hatalomba. Ez a tartózkodás és félénkség, mely 1934 februárjában Chautemps és Daladier bukását idézte elő s a február 6-i események következtében a nemzeti összefogás kormányának megalakulását tette lehetővé a Népfrent megerősödése s a közösen harcoló pártok programjának összeegyeztetése után el fog tűnni. A francia középosztályok nagy pártjának döntő állásfoglalása a harmadik és negyedik rend védelmi összefogását vezeti be a faszizmus ellen és a polgári demokráciáért, hogy azután harcoss támadó fronttá fejlődjék az igazi demokráciáért.

(Páris)

Bajomi Endre

VILÁGGAZDASÁGI KÉRDÉSEK

BIRODALMAK ÉS NYERSANYAGOK

A következő két statisztikai táblázat a cimbe irt kérdésekre igyekszik feleletet adni. Az első a föld felületének és lakosságának politikai megoszlását mutatja be, első sorban a három nagy gyarmati hatalom: Anglia, Franciaország és Hollandia, azután a világ két legjelentéke-nyebb politikai tényezője: az U. S. A. s a Szovjetunió s végül a világ többi része szempontjából.

A föld felülete és lakossága

	Felület millió km ²		Lakosság	
	összesen	%	Ezer	%
Angol-birodalom	35.597	27	511.612	25
Francia „	12.540	9	86.110	4
Holland „	2.030	2	69.258	3
U. S. A.	9.862	7	140.632	7